

Către: Instituția Avocatului Poporului

În atenția doamnei Renate Weber, Avocatul Poporului

Stimată doamnă,

Subsemnatul/a, _____, CNP _____, CI seria ____ nr. _____, cu domiciliul _____, elev/ă la _____ din județul _____, municipiul/comuna/orașul _____, vă transmit următoarea

SOLICITARE

de a iniția o acțiune în anulare, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 și a art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, împotriva Ministerului Educației, reprezentat de ministrul educației, domnul Sorin Mihai Cîmpeanu, având sediul pe Strada General H. M. Berthelot 28-30, mun. București, e-mail: registratura@edu.gov.ro, cabinet@edu.gov.ro, pentru anularea Ordinului nr. 5379/07.09.2022, având în vedere următoarele

MOTIVE

1. Scurtă prezentare a situației de fapt

Sunt elevă în clasa a ____ la _____ (numele liceului) din _____ (localitatea liceului) și am domiciliul în comuna _____ (localitatea de domiciliu), fiind astfel școlarizat/ă în altă localitate deoarece nu am posibilitatea să fiu școlarizat/ă în localitatea de domiciliu. Din cauza acestei condiții și a faptului că transportul gratuit al elevilor nu este asigurat în România, cheltui lunar aproximativ ____ lei pentru a putea ajunge la școală.

În cadrul clasei a ____-a (clasa trecută) am beneficiat de bursa de ajutor social în baza art. 14 lit. d) a Ordinului nr. 5870/2021, îndeplinind condiția menționată în acesta.

În data de 7 septembrie 2022, Ministerul Educației a adoptat Ordinul nr. 5379/2022 pentru aprobarea Criteriilor de acordare a burselor, publicat în Monitorul Oficial nr. 893 din 12 septembrie 2022. Astfel,

prin adoptarea noilor criterii, a fost eliminată posibilitatea beneficierii de burse de ajutor social pentru elevii din mediu rural, care erau prevăzute de criteriile aprobate prin Ordinul nr. 5.870/2021, la nivelul art. 14 lit. d).

Prin această măsură, elevii care provin din mediul rural nu vor mai putea beneficia de acest drept care le-a fost acordat anterior, astfel fiind retras un sprijin acordat de către stat acestor elevi pentru a-și continua studiile, fiind realizat un regres complet în ceea ce înseamnă echitabilitate a învățământului.

În data de 12 septembrie 2022, Instituția Avocatului Poporului și-a exprimat dezacordul față de această decizie: *“Decizia de a elimina această categorie de burse sociale este pe cât de surprinzătoare pe atât de nedreaptă, având în vedere că ea afectează elevii din mediul rural care sunt nevoiți să meargă în altă localitate la liceu, pentru că nu au în cea de domiciliu o astfel de instituție de învățământ. Mai mult, ea a nu fost anunțată public de Ministerul Educației, astfel cum acesta avea obligația legală potrivit dispozițiilor Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.”.*

2. Încălcarea Legii nr. 52/2003

Sub un prim aspect, arătăm că nu a fost respectată procedura de consultare publică prevăzută de Legea nr. 52/2003.

În perioada prealabilă adoptării unui act normativ, una din procedurile ce fac parte din elaborarea lui o reprezintă procedura prealabilă de consultare publică, având ca scop să sporească gradul de responsabilitate a administrației publice față de cetățean, ca beneficiar al deciziei administrative, să implice participarea activă a cetățenilor în procesul de luare a deciziilor administrative și în procesul de elaborare a actelor normative și să sporească gradul de transparență la nivelul întregii administrații publice, așa cum reiese din prevederile Legii privind transparența decizională în administrația publică nr. 52/2003.

Modalitatea prin care se îndeplinește procedura prealabilă de consultare publică este reglementată de art. 7, alin. (1) - (8), din Legea nr. 52/2003, ea conținând o serie de acțiuni menite să întărească transparența adoptării actelor normative precum anunțarea elaborării proiectului de act normativ la avizierul instituției, publicarea acestuia pe site-ul web al instituției, trimiterea către mass-media, etc..

Prezentul ordin de ministru nu a fost anunțat prealabil în niciun mod, nefiind publicat pe site-ul web al instituției.

În jurisprudență se constată că nerespectarea procedurii prealabile de consultare publică constituie un argument în construirea unui caz bine justificat, existând hotărâri ale Curții de Apel Constanța în acest sens:

“În consecință, Curtea consideră că lipsa parcurgerii procedurii dezbaterii publice obligatorii reprezintă o împrejurare legată de starea de drept, care este de natură să creeze o îndoială serioasă în privința legalității Ordinului Președintelui A.N.A.F. nr.1960/2018, dat fiind că până la acest moment nu s-a probat respectarea acestei cerințe, fiind astfel dovedit cazul bine justificat cerut de art.14.” (Sentința civilă nr. 2/09.01.2019, Curtea de Apel Constanța).

„Or, în cauză, Curtea reține că pârâtul nu a respectat termenul de 30 de zile privind dezbaterea publică, prevăzută de art. 7 alin. (2) din Legea nr. 52/2003, proiectul de ordin fiind afișat pe site-ul ANAF la data de 20.12.2018 și apoi emis la data de 27.12.2018, autoritatea publică pârâtă neindicând niciun motiv prin care să explice/să justifice care era urgența adoptării actului normativ administrativ în această procedură. (...) În consecință, instanța reține că reclamanta a dovedit existența unui caz bine justificat pentru luarea măsurii de suspendare solicitate, în sensul definit de art. 2 lit. t) din Legea nr.554/2004, anume, împrejurări legate de starea de fapt și de drept, care sunt de natură să creeze o îndoială serioasă în privința legalității actului administrativ contestat.” (Sentința civilă nr. 36/13.02.2019, Curtea de Apel Constanța).

“Astfel cum rezultă din dispozițiile art.7 din Legea nr.52/2003, administrația publică are obligația de a urma procedura dezbaterii publice, a consultării publice, procedură obligatorie și care ține chiar de instrumentul de motivare al unui act administrativ normativ, element fundamental al legalității actului. Respectarea procedurii dezbaterii publice trebuie să rezulte din cuprinsul instrumentului de prezentare al actului normativ, în cazul de față din referatul de aprobare, aspect care la o verificare compatibilă cu procedura sumară a suspendării nu se regăsește în cauza de față. În consecință, instanța constată că lipsa parcurgerii procedurii dezbaterii publice obligatorii reprezintă o împrejurare legată de starea de drept, care este de natură să creeze o îndoială serioasă în privința legalității Ordinului Președintelui A.N.A.F. nr.3236/2018, dat fiind că până la acest moment nu s-a probat respectarea acestei cerințe, fiind astfel dovedit cazul bine justificat cerut de art.14.” (Sentința civilă nr. 42/18.02.2019, Curtea de Apel Constanța).

3. Nefundamentarea ordinului

Ordinul nu apare a fi motivat. Orice act administrativ trebuie să fie motivat în fapt și în drept, astfel încât destinatarul actului să înțeleagă conduita pe care o are de urmat, pentru a preveni abuzurile și pentru a putea da posibilitatea instanței de judecată de a verifica legalitatea și temeinicia actului.

De altfel, obligația de a motiva actul administrativ rezultă și din art. 31 alin. (2) din Constituția României, republicată: „*Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal*”.

De asemenea, obligația privind motivarea actelor administrative cu caracter normativ rezultă și din dispozițiile Legii nr. 24/2000:

„Articolul 6 (1) Proiectul de act normativ trebuie să instituie reguli necesare, suficiente și posibile care să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă. Soluțiile pe care le cuprinde trebuie să fie temeinic fundamentate, luându-se în considerare interesul social, politica legislativă a statului român și cerințele corelării cu ansamblul reglementărilor interne și ale armonizării legislației naționale cu legislația comunitară și cu tratatele internaționale la care România este parte, precum și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

(2) Pentru fundamentarea noii reglementări se va porni de la dezideratele sociale prezente și de perspectivă, precum și de la insuficiențele legislației în vigoare.

(3) Proiectele de acte normative se supun spre adoptare însoțite de o expunere de motive, o notă de fundamentare sau un referat de aprobare, precum și de un studiu de impact, după caz.

(4) Actele normative cu impact asupra domeniilor social, economic și de mediu, asupra bugetului general consolidat sau asupra legislației în vigoare sunt elaborate pe baza unor documente de politici publice aprobate de Parlament sau de Guvern. Guvernul definește tipurile și structura documentelor de politică publică.”

„Articolul 7 (3¹) Propunerile legislative, proiectele de legi și celelalte proiecte de acte normative vor fi însoțite, în mod obligatoriu, de o evaluare preliminară a impactului noilor reglementări asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. ”

„Articolul 30 (1) Proiectele de acte normative trebuie însoțite de următoarele documente de motivare:

a) expuneri de motive - în cazul proiectelor de legi și al propunerilor legislative;

b) note de fundamentare - în cazul ordonanțelor și al hotărârilor Guvernului; ordonanțele care trebuie supuse aprobării Parlamentului, potrivit legii de abilitare, precum și ordonanțele de urgență se transmit Parlamentului însoțite de expunerea de motive la proiectul legii de aprobare a acestora;

c) referate de aprobare - pentru celelalte acte normative;

d) studii de impact - în cazul proiectelor de legi de importanță și complexitate deosebită și al proiectelor de legi de aprobare a ordonanțelor emise de Guvern în temeiul unei legi de abilitare și supuse aprobării Parlamentului.

(2) Expunerile de motive, notele de fundamentare, referatele de aprobare și studiile de impact constituie instrumentele de prezentare și motivare ale noilor reglementări propuse. ”

„Articolul 31

(1) Instrumentul de prezentare și motivare include conținutul evaluării impactului actelor normative, cuprinzând următoarele secțiuni:

a) motivul emiterii actului normativ - cerințele care reclamă intervenția normativă, cu referire specială la insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare; principiile de bază și finalitatea reglementărilor propuse, cu evidențierea elementelor noi; concluziile studiilor, lucrărilor de cercetare, evaluărilor statistice; referirile la documente de politici publice sau la actul normativ pentru a căror implementare este elaborat respectivul proiect. Pentru ordonanțele de urgență vor fi prezentate distinct elementele obiective ale situației extraordinare care impune reglementarea imediată, nefiind suficientă utilizarea procedurii parlamentare de urgență, precum și eventualele consecințe care s-ar produce în lipsa luării măsurilor legislative propuse;”

Având în vedere că actul administrativ nu prezintă niciun instrument de motivare, nefiind publicat pe site-ul Ministerului Educației niciun referat de aprobare, dintr-o analiză sumară nu se poate identifica vreo motivare a Ordinului atacat, rezultând un dubiu serios cu privire la îndeplinirea cerințelor legale ale motivării actului administrativ, motiv pentru care apreciez că se impune anularea sa.

4. Lipsa de consultare a elevilor

La nivelul Legii nr. 1/2011 este reglementată în mod clar centrarea învățământului pe elev și necesitatea consultării reprezentanților elevilor în contextul unor decizii majore. Astfel, la nivelul art. 80 sunt prevăzute următoarele:

“(1) Învățământul preuniversitar este centrat pe beneficiari. Toate deciziile majore sunt luate prin consultarea reprezentanților beneficiarilor primari, respectiv a Consiliului Național al Elevilor sau a altor asociații reprezentative ale elevilor, și prin consultarea obligatorie a reprezentanților beneficiarilor secundari și terțiari, respectiv a structurilor asociative reprezentative ale părinților, a reprezentanților mediului de afaceri, a autorităților administrației publice locale și a societății civile.

(2) Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, împreună cu Consiliul Național al Elevilor și organizațiile guvernamentale și nonguvernamentale reprezentative, elaborează un statut în care sunt prevăzute drepturile și îndatoririle elevilor, care se aprobă prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului. În baza acestui statut, fiecare unitate de învățământ își elaborează regulamentul școlar propriu.”.

În contextul adoptării prezentului ordin și a luării deciziei de a tăia dreptul elevilor din mediul rural din învățământul liceal la burse de ajutor social, decizie major și cu un impact uriaș asupra învățământului și elevilor, nu a fost realizată nicio consultare a reprezentanților primari ai educației, fiind încălcată astfel legea educației.

5. Ordinul discriminează elevii în funcție de vârstă și ciclul de învățământ

Prin prezentul ordin de ministru, doar elevii din învățământul gimnazial și primar vor putea beneficia de bursă de ajutor social dacă locuiesc în mediul rural și nu pot fi școlarizați în localitatea de domiciliu, fiind retras același drept elevilor din învățământul liceal, fără vreo anumită justificare din spatele acestui raționament complet illogic.

La nivelul art. (2) OG 137/2000, discriminarea este reglementată în următorul mod:

*“(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, **precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege**, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*

(2) Dispoziția de a discrimina persoanele pe oricare dintre temeiurile prevăzute la alin. (1) este considerată discriminare în înțelesul prezentei ordonanțe.

*(3) Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, **prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane**, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.”*

De asemenea, este specificat la nivelul art. 3 lit. d) faptul că prezentele prevederi se aplică sistemului educațional. Prin prezentul ordin este înlăturată recunoașterea unui drept recunoscut de legislație în domeniul social în funcție de un criteriu nefundamentat, discriminatoriu, al ciclului de învățământ.

În acest context, vă solicit să inițiați o acțiune în anulare, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 și a art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004 împotriva prezentului ordin de ministru.

Vă rog să îmi comunicați în cel mai scurt timp un răspuns la adresa de e-mail: _____

Cu stimă,

Data:
